

Recommend
คนใช้ยาต้องอ่าน

Drug Guru

ฉลาดรู้เรื่องยา

Name:
Dr:

Date:

Drug guru ฉลาดรู้เรื่องยา / ดวงแก้ว อัง
0V55 ค154ค 2555 ๑.1

ปลอดภัย

วิธี

Barcode *10049245*

ห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

✓ เขียนโดยผู้เชี่ยวชาญ
เภสัชกรหญิงดวงแก้ว อังนุรสิทธิ์

สารบัญ

คำนิยม	(11)
คำนำสำนักพิมพ์	(16)
คำนำผู้เขียน	(18)

บทนำ	1
------	---

PART 1

ทำความเข้าใจกับ “ยา” 4

1. ความหมายของยา	6
2. ชื่อของยาบ่งบอกอะไร	6
3. สีของยาเม็ด	8

PART 2

ยามาจากไหน 10

4. ยาแบ่งออกเป็นกี่กลุ่ม	12
5. เลือกใช้ยา “ต่างชนิด” อย่างไร ให้ดีและมีประสิทธิภาพ	16
6. เลือกใช้ยา “ต่างความแรง” อย่างไร ให้ดีและมีประสิทธิภาพ	17
7. เลือกใช้ยา “ต่างรูปแบบ” อย่างไร ให้ดีและมีประสิทธิภาพ	17
8. รู้จักระบบการกระจายยา เพื่อการเข้าถึงยาที่ถูกต้อง	21
9. รู้จักยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ	23
10. หลักการเลือกซื้อยาที่ไม่ต้องมีใบสั่งยาจากแพทย์ เพื่อความปลอดภัย	26

PART 3

ประโยชน์ของยา

30

11. ข้อบ่งใช้ของยา 31
12. ความแตกต่างระหว่าง “อาการ” กับ “โรค” 34
13. ยาที่ออกฤทธิ์เพื่อป้องกัน 36
14. กลไกการออกฤทธิ์ของยา 39
15. กลไกการเปลี่ยนแปลงของยาเมื่อเข้าสู่ร่างกาย 44

PART 4

โทษของยา

50

16. การแพ้ยาและอาการข้างเคียงของยา 51
17. การลดความรุนแรงของการแพ้ยา 53
18. อาการข้างเคียงจากการใช้ยา 59
19. วิธีป้องกันอันตรายจากการแพ้ยา
และอาการข้างเคียง 63

PART 5

ยาตีกัน

64

20. การใช้ยากู้กันได้ “ผลดี”
กว่าการใช้ยาเดี่ยวจริงหรือ 66
21. ผลเสียของยาตีกัน 67
22. “ยากับอาหาร” ตีกันจริงหรือ 70
23. “ยากับนม” ตีกันจริงหรือ 72
24. “ยาตีกับสมุนไพร” ได้ด้วยหรือ 74
25. วิธีป้องกันอันตรายจากยาตีกัน 76

PART 6

การเก็บรักษายา

78

26. ปัจจัยที่มีผลต่อการเก็บรักษายา 79
27. วิธีการเก็บรักษายาที่เหมาะสม 83
28. แบ่งยาใส่กล่องให้ถูกวิธี 84

PART 7

ยากับวันหมดอายุ

86

29. วิธีตรวจสอบวันหมดอายุของยา	88
30. ยาเสื่อมสภาพ	90
31. ยาหมดอายุแล้ว กินได้ไหม	93
32. วิธีการป้องกันอันตรายจากยาหมดอายุ หรือเสื่อมสภาพ	94
33. ระวังยาปลอมและยาผิดมาตรฐาน	94
34. วิธีป้องกันอันตรายจากยาปลอม ยาผิดมาตรฐาน	99

PART 8

ปัญหาที่พบบ่อยจากผู้ใช้งาน

100

35. อันตรายจากความไม่ร่วมมือในการใช้ยา	102
36. วิธีสร้างความร่วมมือในการใช้ยา	104
37. วิธีจัดกล่องยาโรคเรื้อรัง	106

PART 9

ปัญหาที่พบบ่อยจากการใช้ยา

108

38. การได้ยาซ้ำซ้อน	110
39. การได้รับยาเกินขนาด	111
40. วิธีป้องกันความเสี่ยงจากการได้รับยาซ้ำซ้อน ยาเกินขนาด	116
41. การเสพติดยา	117
42. การดื้อยา	119
43. การตรวจหาเชื้อดื้อยา	121
44. วิธีป้องกันการเกิดเชื้อดื้อยาสำหรับประชาชน	122
45. การนำยาไปใช้ในทางที่ผิด	124

PART 10

หลักการใช้อย่างปลอดภัย 130

- 46. รู้จักฉลากยาและเอกสารกำกับยา 132
- 47. กินยาให้ถูกวิธี 139
- 48. หลักการให้ยาให้ถูกวิธี 142
- 49. เทคนิคการให้ยาประเภทต่างๆ 148

PART 11

หลักการใช้ยาโรคเรื้อรังให้ปลอดภัย 152

- 50. กลุ่มยาลดความดันโลหิต 154
- 51. กลุ่มยารักษาเบาหวาน 156
- 52. กลุ่มยาลดไขมันในเส้นเลือด 158
- 53. กลุ่มยารักษาโรคเกาต์ 160

PART 12

กลุ่มผู้ป่วยที่ต้องมีข้อควรระวัง

ในการใช้ยาเป็นพิเศษ 162

- 54. การใช้ยาสำหรับเด็ก 164
- 55. การใช้ยาในผู้สูงอายุ 171
- 56. การใช้ยาในสตรีมีครรภ์ 177
- 57. การใช้ยาในหญิงให้นมบุตร 184
- 58. การใช้ยาในผู้ป่วยโรคไตวาย 186
- 59. การใช้ยาในผู้ป่วยโรคตับ 190

PART 13

กลุ่มที่มีข้อควรระวังในการใช้ยาเป็นพิเศษ 194

- 60. การใช้ยาในผู้บริจาคโลหิต 196
- 61. ยาที่มีผลต่อการตรวจสุขภาพ 199

PART 14

เคล็ดลับการใช้ “ยา” แบบมืออาชีพ 200

62. 6 คำถามที่เภสัชกรพบบ่อยขณะจ่ายยา 202
63. 9 ความเชื่อยอดฮิต (ที่ไม่เหมาะสม)
ในการใช้ยา 206
64. 8 พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ยา 213

PART 15

เครื่องมือที่ช่วยส่งเสริม ความปลอดภัยในการใช้ยา 218

65. ฉลากยา 220
66. การดูวันหมดอายุ 221
67. สมุดประจำตัวการใช้ยา 222
68. บัตรแพ้ยา 225
69. กล่องจัดยาประจำวัน 227
- 70.ฐานข้อมูลเรื่องยา 230
71. คำแนะนำการใช้ยาจากหัวใจของเภสัชกร 237

PART 16

Q&A ถาม-ตอบปัญหาการใช้ยา 239

- ภาคผนวก 246
- บรรณานุกรม 254
- เกี่ยวกับผู้เขียน 262
- คำขอบคุณ 264